כה: האשה נקנית פרק ראשון קידושין

לכתחילה מצוה לבטלו[א] ויש לומר דכיון דהאי גברא למנחה גדולה קמכוין[ב] אם אימת דבעלמא כשר בדיעבד דהאי גברא שהתנדב קרבן גדול שרי אף לכתחילה עוד יש לומר דאיכא נפקותא אליבא דמ"ד התם[ג] אפילו התנדב מנחה גדולה אינו מביא אלא לוג אחד אם כן כשהתנדב ס"א עשרונים[ד] יצטרך להביא בשני כלים לפי שאין נכלים יפה ויצטרך להביא שני לוגים שמן והוא לא התנדב אלא לוג אחד והוי כמו ייתור שמנו דקיימא לן (מנחות יח.) דייתור שמנו פסול ואי הוה שרי בדיעבד בכלי אחד היה טוב להביא לכתחילה שלא יבא לידי ייתור שמן ומיהו קשה מ"ע דראוי לי שנה הכתוב בלילה לעכב ליבעי בלילה ממש ואי לא שנה אפילו ראוי לא ליבעי וי"ל דודאי שנה הכתוב בלול כמה פעמים אבל לא כתב בלשון זווי[ה] ובלילה[ו] משמע דאתא להשמועינן דלא בעינן אלא ראוי וא"ת בטבילה מצ"ל דבעינן ראוי ויש לומר משום דכתיב[ז] ורחץ את כל בשרו דמשמע אפי' בית הסתרים וכתיב וידיו[ח] ורגליו[ט] מה ידיו מגברא אף כל מגברא וממעטים בית הסתרים מ"מ כיון דאיכא כל דמרגיון אפי' בית הסתרים איכא לימוד לכל הפחות להכי מרבי דבעינן ראוי לבית הסתרים:

בהמה נמה נקנית בסמירה. פי' בקונטרס בעליה מוסרים אותה לנוקח בשפסר בדתניא בעיל כילד בסמירה אוחזה בטלפיה כו' משמע מתוך לשונו דסמירה בעינן מיד ליד וכן פירש ריב"ם ומייתי ראיה מהא דאמר בפ"ק דב"מ (דף ח:) מאי לשון מסירה כאדם המוסר דבר לחבירו וכן הביא דאמר[י] במציאה ובנכסי הגר מאן מסר ליה דליקני דמשמע דסמירה הוי מיד ליד וקשה לר"י דהא אמרינן בעיל כילד בסמירה אוחזה בטלפיה כו' דלשון אחיזה בטלפיי משמע[כ] שמעצמו אוחזה ולא מסרה לו אדם לכן נראה[ל] לרבי דלא בעינן מיד ליד אלא כיון דאמר לך חזק וקני קנה והא דקאמר התם במציאה ובנכסי הגר מאן קמסר ליה דליקני היינו מי אמר לו לך חזק וקני ורב"ם פי'[מ] אחז בטלפיה אחז במלות המוכר דמשמע נמי מתוך לשונו דלא בעינן מסירה מיד ליד ועוד דאיה דאיכא הפרק המוכר את הספינה (ב"מ דף עו:) דפליגי התם תנאי חד אמר ספינה נקנית במסירה וחד אמר עד שימשוך ומסיק דכל היכא דאמר ליה לך חזק וקני כ"ע לא פליגי דקני[נ] כי פליגי כגון דאמר ליה לך משוך וקני מר סבר קפיד ומר סבר מדאה מקום הוא לו מדאמר קפיד אלמא אינו מוסרה מיד ליד דאי מסר ליה אמאי לא קני הא בטלה הקפדתו אלא ש"מ דמסירה לא הוי מיד ליד ועוד אי מסירה מיד ליד בעינן לא ה"ל למימר לך חזק וקני אלא תא חזק וקני:

בהמה נמה נקנית בסמירה. פי' בקונטרס דוקא בסמירה אבל במסירה לא מיקניא דאין דרכה בכך להוליכה לפניו משמע לפירושו דלמידי דרב והאמן במסירה מנן פי' בסמירה דוקא ולא במסירה וקשה לר"י מאי פריך שמואל והאמן במסירה מנן ולא במשיכה הא מנן בפ"ק דב"מ (דף כ.) היו שנים רוכבים על גבי בהמה או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג וכו' שהשנים יחלוקו משום דכל אחד קנה מחצה ומנהיג היינו משיכה[ס] ועוד דאמר התם (דף מ:) שמעת מיניה דמר שמואל תרתי רוכב ומנהיג חד קני וחד לא קני ולא ידענא הי מיניהו היכי דמי אילימא רוכב לחוד ומנהיג לחוד מנהיג מי איכא למ"ד דלא קני משמע דשמואל גופיה דקאמר הכא במסירה דוקא מנן קאמר התם דמנהיג קני דהיינו משיכה ועוד קשה דבגמרא בעו פיל לר' שמעון במה יקנה מבעי ליה נמי בהמה נמה במציאה ובנכסי הגר במה יקנה אלינא דרבי מאיר ורבי אליעזר ומשיכה לא קניא בבהמה נמה לדידהו ומיהו הך פירכא דלא אפשר במסירה מקניא במשיכה אבל במציאה ובנכסי הגר מיקני במשיכה אבל בבמציאה ובנכסי הגר איכא לשנויי ונחלק בין מקח וממכר למציאה ובנכסי הגר דמקח וממכר דאפשר במסירה לא מיקני במשיכה אבל במציאה ובנכסי הגר אתא לאבל למאן דאמר במשיכה למעוטי מסירה אתא והלשון נמי משמע דקאמר התם ספינה נמי תקני במסירה משמע עם המשיכה[ע] וכן סובר רש"ס דמשיכה משיכה מן המסירה דפירש בפרק המוכר את הספינה (שם דף עו:) עלה דהתם דאמרי תרוייהו מסירה קונה בנרשות הרבים ובמקר שאינו של שניהם משיכה קונה בסימטא [ובמקר שהיא של שניהם] ופירש רש"ס התם מסירה קונה בנרשות הרבים משום דלא אפשר למיקנייה התם במשיכה דאין משיכה אלא כשמושך בגרשותו והאי לאו רשותיה היא[פ] משיכה קונה בסימטא דשפיר הוי רשותו להניח שם מה שהוא צריך משא"כ בגרשות הרבים וכיון דאפשר במשיכה שהוא קנין חשוב לאו אורחא דארעא למיקנייה במסירה[צ] שהוא קנין גרוע ור"ת הקשה על פירוש רש"ס וכי מלות הן משיכה ומסירה שמבטלות זו את זו שאין לעשות אלא מן המוכחר ופירש רבינו חם דשם משיכה קונה בסימטא כל שכן מסירה דעדיפא ממשיכה וכן פירש רש"י ומיהו שיטה דשמעתא קשה לפירושו כדפירשתי וה"ר חיים כהן מיישב פירוש רש"ס ומפרש דמסירה אינה קונה בסימטא לא מטעמא דרש"ס אלא נראה לו הטעם שבסימטא רשות של יחיד הוא והקודם בו זכה ופמתא דמילתא המוכר קדם והניח בהמתו לשם קודם שבא הלוקח ואם כן הוי מקום בהמתו כחצרו ואין מסירה ולא שום קנין מהני ברשות מוכר[ק] אע"ג דמשיכה קניא שם היינו משום שעקר הדבר ממקומו הראשון ור"י הקשה על מה שפירש רבינו חם דמסירה קונה אף בסימטא מהיכא דפרק הספינה (שם דף עו:) דקאמר התם ספינה נקנית במסירה דברי רבי וחכמים אומרים במשיכה ופריך היכי דמי אילימא ברשות הרבים וכו' עד דקאמר לימא תנאי ורבא דאמרי מסירה קונה ברשות הרבים אמרי כרבי כו' משמע דאי הוה מוקי לה בסימטא לא הוי קשה מידי ואי מסירה קונה בסימטא אפי' אם מיירי פלוגתא דרבי ומכמים בסימטא הוה ליה למיפרך הכי לימא תנאי ורבא דאמרי כרבי לכך נראה לר"י דא דאמרי תנאי ורבא מסירה קונה ברה"ר היינו דוקא ברה"ר אבל לא בסימטא כמו שפירש רש"ס [וע' היטב תוס' בבא בתרא עו. ד"ה ספינה]:

שמעת מינה כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח. וא"ת דילמא לא מיירי ברשות מוכר וי"ל אמתא דמילתא ברשות מוכר מיירי אשם בהמה עומדת והוי מצי למימרי דאמר ליה מוכר יקנה לך כלין דהכא לכ"ע קנה לוקח כדאיתא בפרק הספינה (ב"מ דף פו.):

כתנאי ומעוך וכתות ונתוך וכרות[ת] בכוליין בביצים דברי רבי יהודה בביצים ולא בגיד אאלא כולן אף בביצים דברי רבי יהודה רבי אליעזר בן יעקב אומר כולם בגיד רבי יוסי אומר מעוך וכתות אף בביצים נתוך וכרות בגיד אין בביצים לא: **מתני'** בהמה נמה נקנית בסמירה והדקה בהגבהה דברי רבי מאיר ור' אליעזר וחכ"א בהמה דקה נקנית במשיכה: **גמ'** דרש רב בקימחוניא בהמה נמה נקנית במשיכה אשכחינהו שמואל לתלמידי דרב אמר להו מי אמר רב בהמה נמה נקנית במשיכה והאנן במסירה תנן ורב נמי במסירה אמר הדר ביה מההיא הוא דאמר כי האי תנא דתניא וחכ"א[ב] זו וזו נקנית במשיכה רבי שמעון אומר זו וזו בהגבהה מתקיף לה רב יוסף אלא מעתה פיל לרבי שמעון במה יקנה אמר ליה אביי בחליפין[ג] אי נמי בשוכר את מקומו רבי זירא אמר מביא ארבעה כלים ומניחן תחת רגליו שמעת מינה[ד] כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח הכא במאי עסקינן בסימטא אי **כפנאי**. סירוס דכיליס אי הוי מוס גלוי: **כביליס ולא בגיד**. בתמיה גיד ודאי גלוי הוא: **אף כביליס**. ולא תימא מוס טמון הוא דודאי מינכר: **בגיד ולא כביליס** דודאי מוס טמון הוא ולא מוס גלוי הוא: **מעוך וכתות אף כביליס**. דמינכר טפי: **כרות**. כרותין המוטין שהביליס תלויין בהן בכיסן ומעורים במקלת ואינן נתוקין לגמרי: **נתוק**. ביד לגמרי ועדיין תלויין בכיס. נתוק הוי טפי מכרות כדאמרינן במנחות (דף ע:) להביא נתוק אחד כורת שחייב אלמא נתוק הוי טפי מכרות: **מתני'** נקנית במסירה. בעליה מוסרים אותה ללוקח בשפסר או בשעירה כדתניא בעיל כילד בסמירה כו' אבל[ה] מסירה לא מקניא דאין דרכה בכך להוליכה לפניו: **בהגבהה**. ולא במשיכה: **גמ'** והא אנן תנן במסירה ורב נמי במסירה אמר. היה רגיל לומר: הדר ביה כו'. בתמיה עד הכא שמואל קאמר לה: זו וזו. הדקה והגבה וכי האי תנא סבירא ליה לרב: זו וזו בהגבהה. ולא במסירה ולא במשיכה: במה יקנה. שאי אפשר להגביהו: מביא ארבעה כלים. דקני ליה כליו כו': ש"מ כו'. ופלוגתא היא בב"מ (דף פה.): **בסימטא**. זרח שהיא אצל רשות הרבים ואינה לא הר"ר ולא הר"י: מי

כתנאי. ומעוך וכתות ונתוק וכרות[ת] בכוליין בביצים דברי רבי יהודה בביצים ולא בגיד אאלא כולן אף בביצים דברי רבי יהודה רבי אליעזר בן יעקב אומר כולם בגיד רבי יוסי אומר מעוך וכתות אף בביצים נתוק וכרות בגיד אין בביצים לא: **מתני'** בהמה גסה נקנית בסמירה והדקה בהגבהה דברי רבי מאיר ור' אליעזר וחכ"א בהמה דקה נקנית במשיכה: **גמ'** דרש רב בקימחוניא בהמה גסה נקנית במשיכה אשכחינהו שמואל לתלמידי דרב אמר להו מי אמר רב בהמה גסה נקנית במשיכה והאנן במסירה תנן ורב נמי במסירה אמר הדר ביה מההיא הוא דאמר כי האי תנא דתניא וחכ"א[ב] זו וזו נקנית במשיכה רבי שמעון אומר זו וזו בהגבהה מתקיף לה רב יוסף אלא מעתה פיל לרבי שמעון במה יקנה אמר ליה אביי בחליפין[ג] אי נמי בשוכר את מקומו רבי זירא אמר מביא ארבעה כלים ומניחן תחת רגליו שמעת מינה[ד] כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח הכא במאי עסקינן בסימטא אי **כפנאי**. סירוס דכיליס אי הוי מוס גלוי: **כביליס ולא בגיד**. בתמיה גיד ודאי גלוי הוא: **אף כביליס**. ולא תימא מוס טמון הוא דודאי מינכר: **בגיד ולא כביליס** דודאי מוס טמון הוא ולא מוס גלוי הוא: **מעוך וכתות אף כביליס**. דמינכר טפי: **כרות**. כרותין המוטין שהביליס תלויין בהן בכיסן ומעורים במקלת ואינן נתוקין לגמרי: **נתוק**. ביד לגמרי ועדיין תלויין בכיס. נתוק הוי טפי מכרות כדאמרינן במנחות (דף ע:) להביא נתוק אחד כורת שחייב אלמא נתוק הוי טפי מכרות: **מתני'** נקנית במסירה. בעליה מוסרים אותה ללוקח בשפסר או בשעירה כדתניא בעיל כילד בסמירה כו' אבל[ה] מסירה לא מקניא דאין דרכה בכך להוליכה לפניו: **בהגבהה**. ולא במשיכה: **גמ'** והא אנן תנן במסירה ורב נמי במסירה אמר. היה רגיל לומר: הדר ביה כו'. בתמיה עד הכא שמואל קאמר לה: זו וזו. הדקה והגבה וכי האי תנא סבירא ליה לרב: זו וזו בהגבהה. ולא במסירה ולא במשיכה: במה יקנה. שאי אפשר להגביהו: מביא ארבעה כלים. דקני ליה כליו כו': ש"מ כו'. ופלוגתא היא בב"מ (דף פה.): **בסימטא**. זרח שהיא אצל רשות הרבים ואינה לא הר"ר ולא הר"י: מי

עין משפט נר מצוה

ערב א מיי' פ"ז מהל' מלכים מקדש הל"מ: **ערג** ב מיי' פ"ב מהל' מחיר הל"ה סמג עשין פב טוש"ע חו"מ סי' קלז סעיף ט:
ג [מיי' פ"ג מהל' מחיר הל"ז טוש"ע חו"מ סי' קלח סעיף ה]:

תורה אור השלם

ו. ומעוך וכתות ונתוק וכרות לא תקריבו לה' ובארצכם לא תעשו:
ויקרא כב כד

מוסף רש"י

מעוך. מלוי מעוכין כיח. כתות. מתפים הם יותר ממעוך (ויקרא כב כד). כתות. שכתתו ונתכתש עד שימוות. נתוק. ביד לגמרי אלא שעדיין תלויין בכיס. כרות. נפכרן ועדיין תלויין בכיס ומעורין קלת. דכרות הוי כלוי מנתוק כדאמרינן להניח עתק אחד טוחת (בכורות לט:). **בביצים ולא בגיד.** דמתיה. לומר לו בגיד ניטו מי לא הוי מוס, הא ולאו טפי הוי מוס, דגיד בגלוי הוא יותר מן הביליס (בכורות לט:). **כולם בגיד.** לא בביליס (שם). **בסמירה.** דמין דתמר לו בשפסר קנאה אע"פ שלא משכה מרשות מוכר (ב"מ יא:). וקנרא בעלמא הוא, דהא אורחה בהכי והא אורחה בהכי (השב"ם ב"ב עה:). **כליו של לוקח ברשות מוכר.** כגון פקק וטמן לתוך מדה של לוקח, או מדד במדה שלו ושפכן לכליו של לוקח הכנים של מוכר הוא, קנה לוקח. מאלו נתן לתוך רשותו של לוקח (השב"ם ב"ב פז:). קונה חפץ הנתון לתוכו לגמלו (נימין עח:). **סימטא.** אים דאמר שבכל של יחידים ואמי שעמתי בעיקה טולמת מרשות הרבים ויש רשות לבני אדם להעמיד שם חפצים שלהם בתוך השופתים ולאיו עשוי להיות בני רשות הרבים (השב"ם ב"ב פז:).

תוס' ר"י הזקן

אבא. תרגום אחרת (בראשית מא. מג), ולרב קרי הכי.ל) זה וזה. אחד בהמה דקה ואחד בהמה גסה במשיכה ולא במסירה. ואיכא מאן דאמר דוקא בסימטא ובמצר של שניהם דמהניא משיכה בהני רשויות, אבל ברה"ר דלא מהניא בה משיכה מהניא מסירה בגסה כתנא דמתני'. ונראה דעת הרי"ן [מכירה פ"ב ה"ה] כפי' קמא, והא דהמוכר את הספינה (ב"ב עו. כ) דאמרינן מסירה קונה ברה"ר, מיירי בספינה ולא בבהמה. פיל. שאינו יכול להגביהו. בחליפין. בקנין סודר. בשוכר את מקומו. שיקנה לו מקומו אותן המטלטלים. ארבעה כלים. דקני ליה כליו. ש"מ. ופלוגתא היא בבבא בתרא (פה. בן). בסימטא. צידי הר"ר.

מסורת הש"ס

א) בכורות לט: [תוספתא יומות פ"י הי"ד]. ב) [כ"ק יח.; כ"ק מו: נדה מו.]. ג) כ"ק יח.; ד) [כ"מ סז: כ"ב פה: ע"ז עח.]: [נעיין עמ]. ה) [כדפיר"ר: במסיכה. ונכלל"ל]. ו) [מנחות פח ע"ח ועי"ש רש"י מכמ"ל, ושם קו ע"כ]. ז) [נ"ל ולעכך להביא וכו' יעכך להביא. (רס"ש)]. ח) [נ"ל ונלמ"ל וכ"כ תוספות מנחות יח: ד"ה ולמה]. ט) [ויקרא טו, טז (ושם ורחץ במים את וגו')]. י) [שם שם, יח. ועי"ש בר"מ"ו]. כ) [נדה מג ע"ח]. ל) [כדפיר"ר: מוסיר. וכ"כ לשון הגמ' שם. ומכל"ל]. מ) [שם]. נ) [כדפיר"ר: שנעלמו. ונכ"ל (רס"ש)]. ס) [ס"ח לרי"ש. (חכמת מנחה)]. ע) [כב"ב מה:]. פ) [עי' רש"ר כ"מ ח ע"ב ד"ה מעכיב לחוליכן]. צ) [שם ע ע"ח]. ק) [כדפיר"ר: ופע"ג]. ר) [מחולין קלו ע"כ].

מוסף תוספות

א. ושוב שביאו בשני כלים דיכול להביא בין בכלי אחד בין בשני כלים כמו שיבאה כיון דנדר סתם. תוס' ב"ב פא: כיון דלכתחילה מצוה לבלול משום הכי מצוה להביא בב' כלים לקיים בה מצות בלילה. תוס' נדה סו: ד"ה כלי לכך יביא בשני עשרונין דוקא. תוס' חולין פג:. **ב.** דהא סיפא דס"א קאי אהך דקתני רישא מתנדב אדם מנחה של ששים עשרון ומביא בכלי אחד ואם אמר הרי עלי ס"א כו' כלומר מנחה של ס"א דהשתא כיון דאמר מנחה לקרבן גדול קא מיכוין והרי כאילו אמר בלילה. תוס' נדה סו: ד"ה כלי לכך פריך כיון דאם לא בלל כשר צריך להביא בכלי אחד. תוס' חולין פג: ד"ה דאמר היה לו להביא בכלי אחד משום דתנן שאם נדר בכלי אחד לא יביא בשני כלים ואם הביא פסול הילכך אי לא הוה בילה מעכבא היה לו להביא בכלי אחד. תוס' מנחות יח:. **ג.** בדכתיב ויצקת אלא בכל דוכתא כתיב בלילה משמע דלא מעכבא. תוס' הרא"ש. **ד.** כלומר במסירה. רשב"א. **ה.** משום דמסירה מיד ליד ובפניו וקונה ברה"ר וכ"ש בסימטא. תוס' ב"ב עו. ד"ה ספינה בשם ר"ת. **ו.** שבכל מקום מצינו שהמשיכה גדולה מן המסירה שכל המטלטלין נקנין במשיכה ולא מהניא בהו מסירה. תוס' ריי"ד. דבמשיכה קא עקר ליה מדוכתא. שלנ"ל. **ז.** ממילתייהו דהכגן דאמרי עד שימשכנה משמע דוקא משיכה ולא מסירה. תוס' ב"ב עו: **ח.** דלפי ר"ת הוה ליה למימר והא לרבי ספינה אין נקנית אלא במסירה. שם. **ט.** שחכמים תקנו קנין בכל רשות וכיון דלא שייכא בהו משיכה תקנו שם מסירה. ריטב"א. **י.** ברשב"ם ב"ב עו: נוסף ולא מיקניא במסירה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com